

Список використаних джерел

1. КГГА: Благодаря столичной системе видеонаблюдения за последние три года в Киеве втрое снизился уровень грабежей и на 56 % – количество преступлений в общественных местах. URL: <https://itc.ua/news/kgga-blagodarya-stolichnoj-sisteme-videonablyudeniya-za-poslednie-tri-goda-v-kieve-vtroe-snizilsya-uroven-grabezhej-i-na-56-kolichestvo-prestuplenij-v-obshhestvennyh-mestah/>.
2. Восстановление лиц по отражению в зрачке. URL: <https://habr.com/ru/post/207678/>.

Лісогор Віталій Григорович,

доцент кафедри криміналістики та судової
медицини Національної академії внутрішніх
справ, кандидат юридичних наук, доцент

КРИМІНАЛІСТИЧНИЙ ПРОФАЙЛІНГ

Важливою і необхідною складовою процесу розслідування кримінального правопорушення є встановлення особи, яка його вчинила. Криміналістика розглядає її як особу підозрюваного (злочинця), яка характеризується фізичними, соціально-демографічними даними; чинниками, що мали вплив на формування і здійснення протиправної мети, створення злочинної групи, розподілу ролей між співучасниками тощо [1, с. 580]. Цей елемент структурно входить до криміналістичної характеристики кримінальних правопорушень.

Встановлення такої особи передбачає, у тому числі, й з'ясування та дослідження її криміналістично значущих ознак, зокрема, даних про стать, вік, особисті соціально-психологічні та психічні властивості, злочинний досвід і фахові знання, особливості взаємин із потерпілою особою, спосіб, механізм та обстановку вчинення кримінального правопорушення тощо.

Одним із перспективних напрямів отримання таких даних є криміналістичний або кримінальний профайлінг, основним завданням якого є складання психологічного портрету (опису рис характеру, типу особистості, можливих психічних відхилень) людини, яка підозрюється у вчиненні кримінального правопорушення. Під час криміналістичного профайлінгу (профілювання) за слідовою картиною кримінального правопорушення складається портрет невідомої особи, яка його вчинила: хто вона, як себе поводить, що від неї очікувати і як із нею себе вести тощо. Фахівці криміналістичного профайлінгу використовують знання з криміналістики, кримінології, психіатрії та клінічної психології.

Сутність профайлінгу полягає у тому, що він є інтегральною методикою запобігання та розкриття кримінальних правопорушень через виокремлення характерних рис осіб, які їх вчинили або готуються вчинити, на основі психологічних, кримінологічних, криміналістичних і соціологічних знань; сукупність методів і методик оцінювання та прогнозування поведінки особи на підставі аналізу

найінформативніших ознак, криміналістичного портрету особи, характеристик зовнішності, невербальної та вербальної поведінки, місцеперебування тощо [2, с. 156].

Практичне значення криміналістичного профайлінгу полягає в логічному аналізі фактів, на підставі якого встановлюються причинно-наслідкові зв'язки між різними подіями, зокрема стосовно яких проводиться розслідування.

У наукових джерелах пропонуються такі напрями використання криміналістичного профайлінгу під час розслідування кримінальних правопорушень:

1. Складання психолого-криміналістичного портрету особи, яка вчинила кримінальне правопорушення.

2. Використання методу «географічної профілізації».

3. Використання прийомів верифікації під час проведення слідчих (розшукових) дій та оперативно-розшукових заходів.

4. Модернізація інформаційних систем Національної поліції України [3, с. 18–20].

Наразі у світі існують різні методики профілювання особи, які використовуються під час розслідування кримінальних правопорушень:

1. Модель ФБР (США).

2. Географічна модель Д. Россмо (Канада).

3. Статистична модель Д. Кантера (Великобританія).

4. Модель розробки психологічного портрету (Ахмедшин Р.Л., Кубрак Н.В.).

5. Методика визначення маркерів серійності при розслідуванні вбивств (Одерій О.В., Седнів В.В., Ірхін Ю.Б.) [4, с. 9–13].

Методики криміналістичного профайлінгу активно розробляються і застосовуються в правоохоронних органах різних країн. Міжнародний досвід показав їх ефективність під час розслідування кримінальних правопорушень. Тому важливим є навчання цим методикам майбутніх і нинішніх співробітників органів розслідування, а також використання криміналістичного профайлінгу в діяльності правоохоронних органів.

Список використаних джерел

1. Криміналістика: підручник. Пясковський В.В., Черноус Ю.М., Самодін А.В. та ін.; за заг. ред. В.В. Пясковського. 2-ге вид., перероб. і допов. Київ: Право, 2020. 752 с.

2. Калюга К.В. Профайлінг як сучасний засіб встановлення особи злочинця. URL: http://www.pjv.nuoua.od.ua/v1-2_2019/34.pdf.

3. Болдирева К.Ю. Метод профайлінгу у практиці боротьби зі злочинністю. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/12953/Zadzerkallya.pdf>.

4. Галустьян О.А., Захаренко Л.М., Мотлях О.І. Технології профайлінгу в слідчій діяльності. URL: <http://elar.naiau.kiev.ua/jspui/handle/123456789/15777>.